

AEEE ATIKLARI (ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR)

Teknolojinin hızla gelişmesi ve değişmesi nedeniyle başta bilgisayarlar olmak üzere, televizyon, monitörler, buzdolabı, çamaşır makinası, cep telefonları, yazıcılar vb. günlük hayatımızı kolaylaştıran elektrikli ve elektronik alet ve cihazların kullanımı artmış böylece hızla artış gösteren e-atık sorununu da beraberinde getirmiştir.

Kullanım ömürlerini tamamlayan elektrikli ve elektronik cihazların uygun yöntemlerle geri kazanılmaması ya da bertaraf edilememesi çevre ve insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Atık elektrikli ve elektronik eşyaların çevreye geliş güzel atılmaları durumunda doğada yok olmamaları ve bileşenlerinde toksik maddeler (kadminyum, krom, fosfor... vb.) içermelerinden dolayı toprak ve su kirliliğine yol açmakta, doğal kaynaklarımızın hızla kirlenmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle atık elektrikli ve elektronik eşyaların evsel çöplerden ayrı olarak toplanması, yerel yönetimlerin atık yönetim sistemine dahil edilerek ekonomiye geri kazandırılması gerekmektedir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolünde sağlıklı bir sistemin oluşturulması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı denetiminde yerel yönetimlerin, atık elektrikli ve elektronik eşya (aeee) lisanslı firmaların, e-atık üreticileri ve tüketici paydaşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının birlikte çalışmaları gerekmektedir.

E-Atık;

Kullanıcısı tarafından kullanım ömrünü tamamlamış olan, içerisinde bir veya daha fazla elektrik iletim elemanı bulunduran ürünlere verilen genel isimdir. E-Atıklar için kabul edilmiş kesin bir kapsam olmamakla beraber bozuk, kırık, tamir edilemez olarak görülen veri işleme, telekomünikasyon, iş eğlence veya ev için kullanılan elektrikli ve elektronik tüm araç gereçler (tv. Çamaşır makinası, ütü, elektrikli mutfak aletleri vb.) genel olarak bu gruba dahil edilmektedir.

E-atıkların geri dönüşümünün yapılmamasının, doğaya gelişgüzel bırakılmasının çevreye ve insan sağlığına zararları;

Çevre, içinde bulunduğumuz tüm canlı ve cansız varlıkların birbirleriyle ilişkilerini içine alan ortamı ifade etmektedir. Çevrenin doğal yapısının ve ekolojisinin bozulması, dengesinin değişmesi durumunda tüm canlılar bu olumsuzluklardan etkilenmektedir. Elektrikli ve elektronik ekipmanların bazıları **kurşun, berilyum, baryum ve civa gibi** çevre ve insan sağlığını tehdit eden toksik maddeler içermektedir. Bu elementler uygun yöntemler le ayrıştırılıp, bertaraf edilmedikleri takdir de, insan ve çevre sağlığı üzerinde çok ciddi bir tehdit unsuru oluşturmaktadır.

Bilgisayar monitörü ve/veya televizyonlar yaklaşık 4 kg. kurşun içermektedir. Evlerimizde ömrünü tamamlamış kullanılmayan bu tür elektrikli ve elektronik cihazların uzun yıllar saklanması durumu aile sağlığını tehdit etmektedir. Zira uzun yıllar kullanılmayarak bekletilen bu tür ürünlerin içerisinde bulunan toksik maddeler İklimsel değişikliklere (ısı vb.) maruz kalmakta ve/veya bekletildikleri yerlerde herhangi bir darbe karşısında kırılıp parçalanmaları sonucunda buldukları ortamlarda sakıncalar yaratmaktadırlar.

Örn: Ürünlerin içerisinde bulunan pillerin bir süre sonra bozularak akması, Florasan lambanın aldığı fiziksel darbe sonrasında kırılması, içindeki kimyasalın çevresine verdiği zarar gibi...

Ülkemizdeki durum ve AEEE atıklarının geri dönüşümüyle ilgili ülke çapında yapılan çalışmalar;

Teknolojinin her geçen gün değiştiği, sürekli bir yenileme içine girdiği çağımızda e-atıklar ciddi bir sorun olmaya ve Dünyada e-atık sorunu fark edilmeye başlanmıştır. Cep telefonları fotoğraf makineleri, bilgisayarlar, CD'ler, yazıcılar ve daha birçok elektronik alet kısa süre sonra yerini gelişmiş bir üst modele bırakmaktadır, Gelişen teknolojiyi yakından takip edenler, ellerindeki elektronik aletleri sık sık değiştirmektedir. Bu durumda zamanla e-atık sorununu ortaya çıkarmıştır. Teknoloji çağında kullanılmayan teknolojik aletler zamanla elektronik çöplüğüne dönmektedir. Teknoloji çöplerinin gelişi güzel doğaya bırakılması ise çevreye büyük zarar vermektedir.

Türkiye henüz elektrikli ve elektronik atıkların geri dönüştürülmesi çalışmalarında yolun başında bulunmaktadır. Türkiye' nin AB üyelik sürecine girmesiyle birlikte, son yıllarda, arka arkaya birçok yönetmelik hayatımıza girmeye başladı. Çevreyle ilgili yönetmelikler olabildiğince hızlı olarak sisteme entegre edilmenin yanısıra sıklıkla da değişmektedir. Bu kapsamda Belediyelere de yeni, yeni sorumluluklar verilmektedir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolünde sağlıklı bir sistemin oluşturulması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yeni bir Yönetmeliği yürürlüğe sokmuştur. Bu yönetmelikle üreticilerin ve dağıtıcıların, tüketicilerin sorumlulukları belirlenmiştir. Yerel yönetimlere ise ilçe sınırlarında oluşan AEEE atıklarının toplanması/toplatılması, getirme merkezlerinin kurulması, biriktirme alanlarının oluşturulması gibi, yani sorumlu oldukları ilçedeki tüm atık statüsündeki elektrikli ve elektronik eşyaların kontrolünün sağlanması ve yasal bir sistem içinde yönetilmesi sorumluluğu verilmiştir.

Yerel yönetimler Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların sağlıklı bir şekilde bertarafı ve geri dönüşüme kazandırılması için; Lisanslı geri dönüşüm firmalarıyla, e-atık üreticileri ve tüketicileriyle, gönüllüler ve STK' ların yanısıra ilçedeki kamu kurum ve kuruluşlarıyla, ilköğretim okulları ve Üniversiteler gibi kent paydaşlarıyla birlikte ortak çalışmalar yürütmelidirler.

Kadıköy İlçesinde AEEE Atıklarına Yönelik Yapılan İlk Çalışmalar;

Kadıköy Belediyesi 2008 yılından itibaren ilçede e-atıkları toplamaktadır. 01.06.2008 tarihinde başlatılan bu çalışmalar *Avrupa Birliği Şehir ve Belediyeler Hibe Programı* kapsamında İsveç-Torsby Belediyesi ortaklığıyla bir proje geliştirilerek başlatılmış ve yaklaşık 2 yıl sürdürülen **“Elektrikli ve Elektronik Ekipman Atıklarının Yönetimi ”** projesi, Avrupa Birliği tarafından da desteklenmiştir.

Proje ile;

- AEEE (Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar) ile ilgili konularda; kamu bilincini artırmak,
- AEEE miktarını azaltmak,
- EEE (Elektrikli ve Elektronik Ekipman)’nin yaşam süresini uzatmak,
- Sürdürülebilir bir çevre ve kent ekonomisi yaratmak, amaçlanmıştır.
- Hibe projesi kapsamında, atık toplama aracı alınmış, toplama ve ayrıştırma istasyonu kurulmuştur.
- Projenin İstanbul İli Anadolu Yakası’nda duyuruları yapılmış, bilinçlendirme ve eğitim toplantıları yapılarak, evlerden ve işyerlerinden **ücretsiz olarak toplanan** ikinci el bilgisayar ve ekipmanları ayrıştırılarak yeniden kullanılabilir duruma getirilerek, **“Anadolu'ya Yardım Kampanyası”** kapsamında ihtiyaç sahibi okullara gönderilmiştir.

2008 ila 2010 yılları arasın da yapılan AEEE çalışmaları kapsamında;

- **228358 parça AEEE sınıfında malzeme toplanmış,**
 - **673 adet bilgisayar da yeniden kullanıma sunulmuş,**
- projenin günümüze kadar sürdürülebilirliği de sağlanmıştır.

AEEE Atıklarının Yönetimi;

22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği yayımlanmış olup, Nüfusu 400.000’den fazla olan Belediyeler **“AEEE Getirme Merkezi”** kurmak ve AEEE atıkları için toplama sisteminin oluşturulması belediyeler için zorunlu hale gelmiştir.

Belediyemiz; 2012 yılı sonunda AEEE Yönetim Planı hazırlanarak ilgili Bakanlığa gönderilmiştir. Gene Belediyemiz bu konuda AEEE Toplama Sistemini kuran ilk Belediye olup, Getirme Merkezini **Mart 2013** tarihi itibarıyla kurarak faaliyete geçirmiştir.

Getirme Merkezinde Oluşturulan AEEE kategorileri;

- 1- Buzdolabı, Soğutucular ve İklimlendirme Cihazları**
- 2- Büyük Beyaz Eşyalar ve Otomatlar** (Çamaşır, Bulaşık Mak. Fırın, Kurutma Mak. vb.)
- 3- Televizyon ve Monitörler**
- 4- Bilişim ve Telekomünikasyon** (Kişisel Bilg. Cep tel. Yazıcı, telefon, faks vb.) **ve Tüketici Ekipmanları** (Radyo ve TV alıcıları. Video ve kamera kaydedicileri, Hoparlör)
- 5- Aydınlatma Ekipmanları** (Düz floresan lambalar, Düşük basınçlı sodyum lambalar)

6- Küçük ev Aletleri, Oyuncaklar, Elektrikli ve Elektronik Aletler, Spor ve Eğlence Ekipmanları, İzleme ve Kontrol Aletleri (Matkap, Testere, Dikiş Mak. Çim biçme Mak. (Sanayi tipleri hariç))

Kadıköy İlçesinde vatandaşlar atık elektrikli ve elektronik eşyalarını;

- 🏠 Kadıköy İlçemizde belirli noktalarda bulunan AEEE kumbaralarına atabilir,
- 🏠 Kadıköy AEEEE Getirme Merkezi'ne bırakabilir,
- 🏠 Kadıköy Belediyesi Atık Koordinasyon Merkezimizi arayarak evinizden ya da işyerinizden ücretsiz olarak alınmasını talep edebilirler.

İlçemizde AEEE' ların toplanması ve taşınması çalışmaları; Yönetmelik gereği e-atıklar, elektrikli ve elektronik eşya taşımak için özel olarak tasarlanmış lisanslı araçlarla (2 adet) ve *ADR teknik eğitimini* alarak, AEEE araçlarını kullanmaya yetkinlik kazanmış kişiler tarafından yapılmaktadır.

Vatandaşların Atık Getirme Merkezi' ne ya da toplama noktalarına bırakamadıkları ve alınmasını talep ettikleri (*özel kuruluşlar, kamu kurumları ve konutlar*) her türlü atık elektrikli ve elektronik eşyalar randevu verilerek, belirlenen rotaya göre lisanslı **e-atık aracımızla ücretsiz** buldukları adreslerden alınarak, Atık Getirme Merkezi'ne getirilmektedir. Gene İlçe sınırları içerisinde belirlenen yerlerde oluşturulan toplama noktalarından alınan AEEE atıkları da, e- atık toplama aracımızla alınıp, **Atık Getirme Merkezi'** ne götürülmektedir.

Atık elektrikli ve elektronik eşyalarda atık kompozisyonu çok çeşitli olmasına rağmen daha çok bilgisayar ekipmanları, monitörler ve telekomünikasyon cihazlarının geri dönüşümü gerçekleştirilmektedir. AEEE İşleme Tesisinde AEEE' leri geri dönüşüme kazandırmak üzere, **Florasan Kırıcı, Bakır Kırıcı, CRT (Monitör Kırıcı), Plastik Kırıcı** cihazları bulunmaktadır.

2012 yılında Atık Koordinasyon Merkezi'ne (AKM) gelen toplam 280 talep ve bildirim neticelendirilerek, **474 adet** AEEE geri dönüşüme kazandırılmak üzere Merdivenköy' de bulunan AEEE Getirme Merkezi'ne yönlendirilmiştir.

- 2013 Yılı ilk 3 ayı itibarıyla Kadıköy İlçesi'nde **17.917 kg.** atık elektrikli ve elektronik eşya toplanmıştır.
- 2012 yılında Kadıköy İlçesi'nde **53.917 kg.** atık elektrikli ve elektronik eşya toplanmıştır.
- 2011 yılında Kadıköy İlçesi'nde **62.500 kg.** atık elektrikli ve elektronik eşya toplanmıştır
- 2010 yılında Kadıköy İlçesi'nde **94.438 kg.** atık elektrikli ve elektronik eşya toplanmıştır.
- 2009 yılında Kadıköy İlçesi'nde **42.200 kg.** atık elektrikli ve elektronik eşya toplanmıştır.

Alınmış olan tüm talepler doğrultusunda yukarıda belirtilen **AEEE atıkları** yasal prosedür çerçevesinde toplanarak ayrıştırılmış ve çevre sağlığı korunarak bertaraf edilmeleri sağlanmıştır.

Evsel AEEE Kişi Başı (Yıllara Göre)Toplama Hedefleri:

- **2013 yılı için; 0.3 kg**
- **2014 yılı için; 0.5 kg.**
- **2015 yılı için; 1 kg.**
- **2016 yılı için; 2 kg.**
- **2018 yılı için; 4 kg.**
-

Kadıköy belediyesi olarak belediye sınırlarımızda e-atık toplama işlemini ücretsiz olarak gerçekleştiriyoruz. Vatandaş bizi kullanılmayan bir bilgisayarı ya da sadece çalışmayan bir televizyon için aradığında da bu hizmeti veriyoruz. Yani her türlü atık elektrikli ve elektronik eşyalar vatandaşların evlerinden ücretsiz olarak alınmakta ve e-atık İşleme tesisine getirilmektedir. İlçede AEEE' lerin toplanması ile ilgili çalışmalar belediyenin öz kaynaklarından sağlanmakta olup, Bakanlıktan herhangi bir teşvik ya da destek almamaktadır.

AEEE Atıkları konusundaki ayrıntılı bilgilere, Atık Koordinasyon Merkezimizi; (0216) 414 38 15 – (4 Hat) arayarak ulaşabilirsiniz.

İlçe içerisinde atıklar ile ilgili tüm talep ve şikayetler Atık Koordinasyon Merkezi'ne gelmekte, her türlü atığın alınmasına yönelik gelen talepler, gerekli malzeme, broşür ve kutu taleplerinin temini buradan sağlanmaktadır.

AEEE atıklarının geri dönüşümü çevre ve insan sağlığı açısından oldukça önemli. Hayatımıza kısa sürede gire, diğer atıklara göre en güncel ve hızlı artan atıklardan olan elektrikli ve elektronik atıklar konusunda ülkemizde bilinç yeni yeni oluşmaya başlamıştır.

Belediyemiz Çevre Müdürlüğü, AEEE yönetmeliği kapsamında AEEE atıklarıyla ilgili hazırladığı Yönetim Planı kapsamında konutları bilgilendirmektedir.

İlçede bulunan üniversiteler ile (Marmara Üniv., Medeniyet Üniv. Doğu Üniv. ve Okan Üniv.) işbirliği yapılarak bilgilendirme çalışmaları devam etmektedir.

Kadıköy İlçesi'nde faaliyet gösteren ve atık elektrik ve elektronik eşyalar konusunda çevre sosyal sorumluluk projelerine destek olan kurumlar ve STK'lar ile ortak çalışmalar yürütülmektedir.

İlçemizdeki ilköğretim okullarıyla, üniversitelerle, STK'lar ve Gönüllü evlerinde gerçekleştirilen bilinçlendirme seminerler ve eğitimleriyle, AEEE konusunda farkındalığın sağlanması hedeflenmekte, bilinçli çalışmalar ve projeler ortaklaşa yürütülmektedir. Yapılan tüm çalışmalarımızda kent paydaşlarımızla birlikte fikir alışverişi yapılarak, katkıları alınarak e-atıkların toplanması, ayrıştırılması ve bertarafı, yasal prosedürlere uygun AEEE Atık Yönetimi Sistemi içinde sürdürülebilirliği de sağlanarak gerçekleştirilmektedir. Bu konuda bilgilendirici broşürler ve afişler de tarafımızca hazırlanarak tüm bilinçlendirme çalışmalarında dağıtımları yapılmaktadır.

Mevcut durumda Kadıköy de 10 ayrı yerde AEEE Getirme noktası oluşturmuş bulunmaktayız.

Getir Bırak Noktaları: Belediye Binası-Koşuyolu Mahalle Evi- Merdivenköy AEEE Getirme Merkezi-Sahrayıcedid Muhtarlığı- Erenköy Gönüllü evi- Feneryolu Gönüllü Evi- Zühtüpaşa Gönüllü Evi- Marmara Üniversitesi- Doğu Üniversitesi-Lions Kuyubaşı Merkez Binası **(TOPLAM 10 adet)**

Ömrünü tamamlamış atık elektrikli ve elektronik eşyalarınızı geri dönüşüme gönderdiğiniz takdirde;

- Doğal kaynaklarımızı korur,
- Enerji tasarrufu sağlar,
- Atık miktarları azaltılarak,

geri dönüşümle geleceğe yatırım yapmış oluruz.

- Günümüzde Avrupa ülkelerinde elektronik atıkların toplanmasının oluşumuna oranı, 1/3'lük bir orandır. 2016 yılına kadar e-atıkların toplanmasın da beklenen oran ise %85 olup, geri dönüşümünün sağlanması beklenen oran ise %55 ila %75 arasındadır.
- Türkiye'de yıllık 500 bin ton elektronik atık meydana geliyor ve bunun sadece %1'i (5 bin ton) geri dönüştürülebiliyor.
- İletişimin vazgeçilmezi cep telefonu geri dönüşümün de ;
- 1 ton cep telefonundan 230 gr 1 ton eski maden atığından 62 gr. değerli atık kazanılmaktadır.